

Sonja Batista Erenz, Majda Golob Maresi, Zlata Jeras Pohl, Katarina Pirkmajer, Jakobina Accetta, Desman, Katja Lepič Vogelc, Majda Rutar Prijon, Nastja Sajovic, Jožica Stravček, Marijana Vodopivec, Sonja Zavišnik Podlessek

Jakobina (Jakica) Accetto

Ljubljana, 1924–1998

Foto: © Arhiv Univerze v Ljubljani

Jakica (Jaka) Accetto se je v študijskem letu 1943/44 vpisala na študij arhitekture na ljubljanski Tehnični fakulteti. Zaradi deportacije v nemško taborišče je študij nadaljevala po vojni in leta 1949 diplomirala pri profesorju Jožetu Plečniku. Med študijem je leta 1947 sodelovala na natečaju za zidavo palače Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije in pripravila idejni projekt za Inštitut za industrijska raziskovanja LRS. Kmalu po koncu študija je začela oblikovati knjižne ovitke in naslovnice knjig za različne založbe, predvsem za Cankarjevo in za Državno založbo Slovenije, ter sodelovala s Centralnim zavodom za napredek gospodinjstva (CZNG). V reviji *Sodobno gospodinjstvo* je v petdesetih letih objavljala poljudne članke, v letih 1959 in 1960 pa je oblikovala tudi njene naslovnice. V zbirki Mala potrošnikova knjižica CZNG je bila leta 1961 soavtorica knjige *Koristna razvedrila: predlogi za razne izboljšave in dopolnitve v stanovanju*, leta 1964 pa je izšel njen priročnik *Opremljamo stanovanje – toda kako*. Oblikovanju knjižnih ovitkov in naslovnice se je posvečala vse do upokojitve. Pri tem je bila inovativna in sodobna, z značilno konturno risbo in skladno tipografsko razporeditvijo naslova je znala ustvariti razgibano vzorčno površino celotnega ščitnega ovitka, ki je odseval vsebino knjižnega dela. Kasneje je začela tudi poučevati: na ljubljanski Srednji gradbeni šoli, Šoli za oblikovanje in Višji pedagoški šoli (danes Pedagoška fakulteta) v Ljubljani, kjer se je leta 1953 zaposlila na oddelku za likovni pouk in ročne spretnosti. Leta 1958 je ustanovila Oddelek za tehnični pouk in bila do leta 1979 njegova predstojnica. Postavila je temelje novemu učnemu predmetu, ki je združeval "kreativno-tehnični izraz mladih". Z modernim pristopom je preseгла predvojne delitve na „ženske“ in „moške“ ročne spretnosti. Bila je edina redna profesorica na oddelku in je napisala temeljne skripte za tehnično vzgojo. Med letoma 1973 in 1977 je bila prodekanja Pedagoške akademije in je sodelovala pri ustanovitvi Društva učiteljev tehnične vzgoje Ljubljana, ki jo je leta 1996 imenovalo za častno članico.

Jakica (Jaka) Accetto enrolled at the Technical Faculty in Ljubljana in the 1943/44 academic year to study architecture. Due to her deportation to a German concentration camp, she continued her studies after the war and graduated in 1949 under the supervision of Professor Jože Plečnik. During her studies, she took part in the competition for the construction of the Palace of the People's Assembly of the LRS in 1947 and prepared a conceptual project for the Institute for Industrial Research of the LRS. Shortly after completing her studies, she began designing book covers for various publishers, primarily Cankarjeva and the State Publishing House of Slovenia, and collaborated with the Central Institute for the Advancement of Housekeeping (CZNG). In the 1950s, she published popular articles in the magazine *Modern Housekeeping*, and in 1959 and 1960, she designed also their covers. In the CZNG's series, Small Consumer Booklet, she co-authored the book *Useful Entertainment: Suggestions for Various Improvements and Additions in the Apartment* in 1961, and in 1964 her manual *Furnishing the Apartment – But How?* was published. She continued to design book covers until her retirement. She was innovative and modern, creating dynamic patterned surfaces for the entire book cover, reflecting the content of the book with her characteristic contour drawing and the consistent typographic arrangement of the title. She later taught at the Secondary School of Construction, the School of Design, and the Higher Pedagogical School (now the Faculty of Education) in Ljubljana, where she was employed in the Department of Art Education and Craftsmanship in 1953. In 1958, she founded the Department of Technical Education and headed it until 1979, laying the foundations for a new subject that combined the „creative-technical expression of youth“ with a modern approach that overcame the pre-war division into „female“ and „male“ manual skills. She was the only full professor in the department and wrote fundamental scripts for technical education. From 1973 to 1977, she was Vice Dean of the Pedagogical Academy and participated in the founding of the Society of Teachers of Technical Education in Ljubljana, which made her an honorary member in 1996.

● Dela (izbor) / Works (selection)

- Spomenika NOB / Monuments of the National Liberation War (NOB) : spomenik padlim borcemu Brunu Morettiju in Albinu Rejcu / monument to the fallen fighters of the NOB, Tolmin, 1952; spomenik padlim v NOB in žrtvam vojnega nasilja / monument to the fallen in the NOB and victims of wartime violence, Spodnja Idrija (Cerkovni vrh), 1954
- Natečaj za zidavo palače Ljudske skupščine LRS / Competition for the construction of the LRS People's Assembly Palace (soavtorji / co-authors Mira Robič, Olga Čeranič, Kosta Stoimenov, Marjan Amallieti, Tine Bešter in / and Stane Jerman), Ljubljana 1947, 6. odkup / 6th acquisition
- Oblikovanje naslovnice revije / Designing covers for the magazine *Sodobno gospodinjstvo* / *Modern Housekeeping*, 1959 in 1960
- Oblikovanje ščitnih ovitkov in knjižnih naslovnice / Designing book covers and titles, 1950–1980:
 - Jakica Accetto, Andreja Grum, Sabina Piščanec, Klara Štern, *Koristna razvedrila: predlogi za razne izboljšave in dopolnitve v stanovanju*, Ljubljana 1961
 - Jakica Accetto, *Opremljamo stanovanje – toda kako*, Ljubljana 1964
 - Jakica Accetto, *Tehnologija materiala z obdelovalnimi postopki*, Ljubljana 1968/69
 - Jakica Accetto, *Opisna geometrija*, Ljubljana 1968/69
 - Jakica Accetto, *Metodika tehnične vzgoje*, Ljubljana 1968/69
 - Jakica Accetto, *Tehnično risanje*, Ljubljana 1969/70
 - Jakica Accetto, Tehnika kot del kulture, *Življenje in tehnika*, 31/3, 1980, str. 10–17

● Oblikovanje ščitnih ovitkov in knjižnih naslovnice, 1950–1980

Oblikovala je številne ščitne ovitke in naslovnice knjig, ki jih odlikuje na risbi temelječa, razgibana, igriva, tipografsko skladna in tudi abstrahirana slikovna interpretacija.

Ignazio Silone, *Prgišče robdnic*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1954.

Rómulo Gallegos, *Doña Barbara*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1954.

André Malraux, *Upanje*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1957.

Karl von Frisch, *Sredi življenja*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1963.

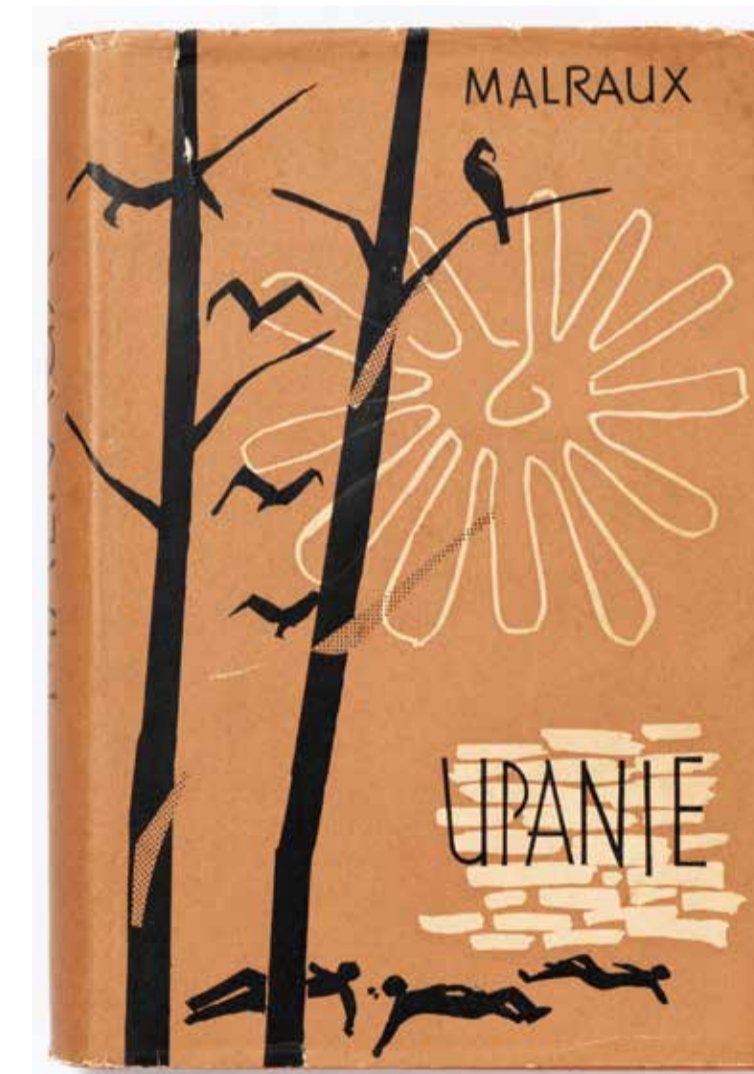
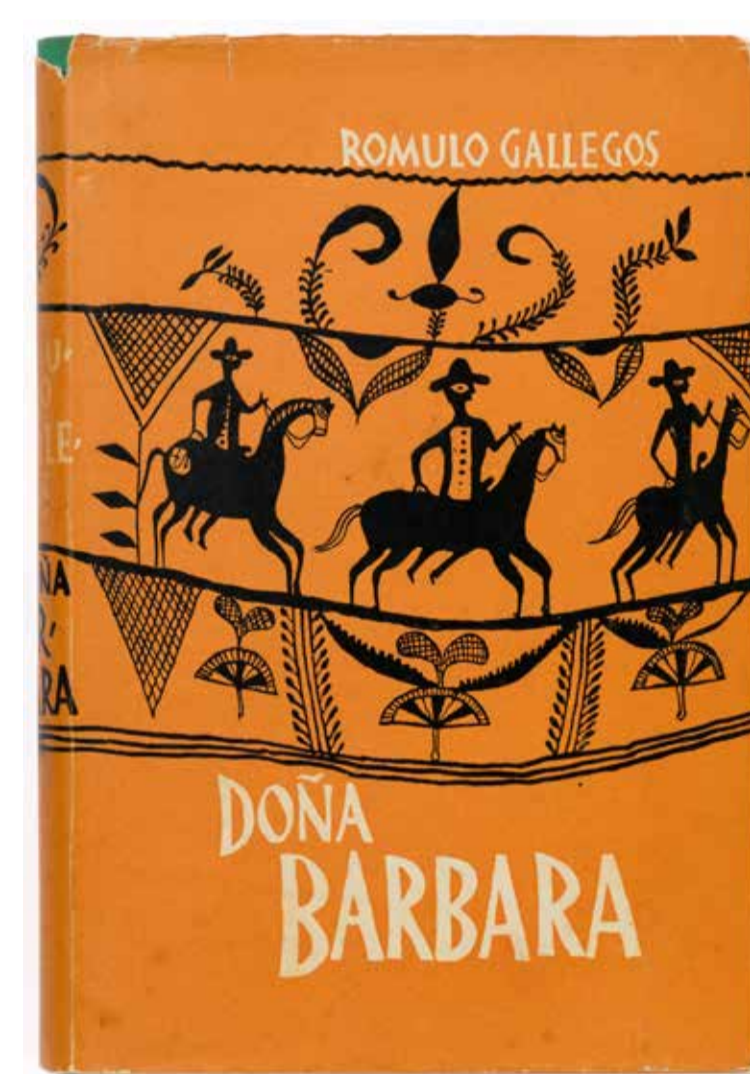
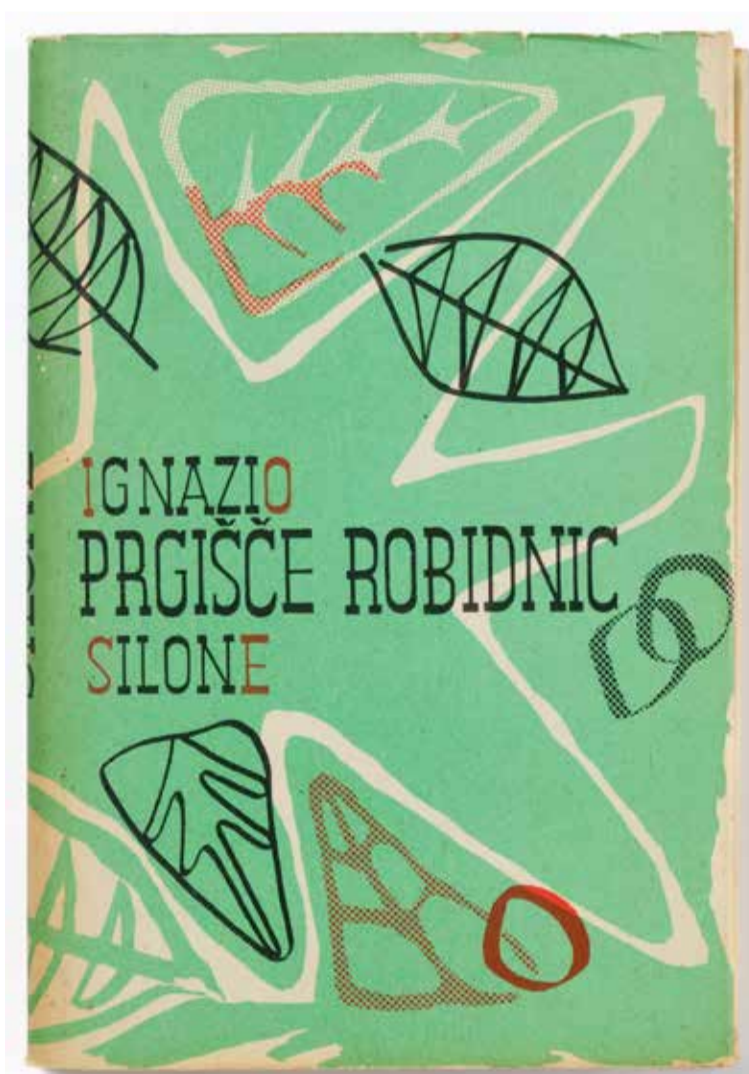

Foto: © MACJ, foto: Domen Pih

● Opremljamo stanovanje – toda kako, Ljubljana: Centralni zavod za napredek gospodinjstva, 1964

Knjiga je bogat in natančen priročnik za opremljanje sodobnega in funkcionalnega stanovanja, v katerem avtorica skozi neposredne, pogosto tudi duhovite komentarje, ki so kritika ustaljenih načinov bivanja, opisuje možnosti časa primerne, sodobnejšega bivanja, pri tem pa upošteva tako bivanjsko ugodje stanovalcev in estetiko kot higijenske razmere bivalnih površin. Knjiga je opremljena z njenimi risbami.

Foto: © MACJ, foto: Domen Pih

● Oblikovanje naslovnice revije *Sodobno gospodinjstvo*, 1959, št. 67–68, 70; 1960, št. 73, 83–84

Sodobno zasnovane naslovnice revije *Sodobno gospodinjstvo*, ki je izhajala med letoma 1954 in 1960, so v zgodovini slovenskega grafičnega oblikovanja ostale spregledane. Zadnji dve leti je njene naslovnice, ki jih je pred tem oblikovala arhitektka Branka Tancig, oblikovala Jakobina Accetto. Nadaljevala je z risarsko in kolažno izpovednim, silhuetnim načinom prikaza vsebine posamezne številke, ki je edinstven v slovenskem oblikovanju revijalnih naslovnice v petdesetih letih.

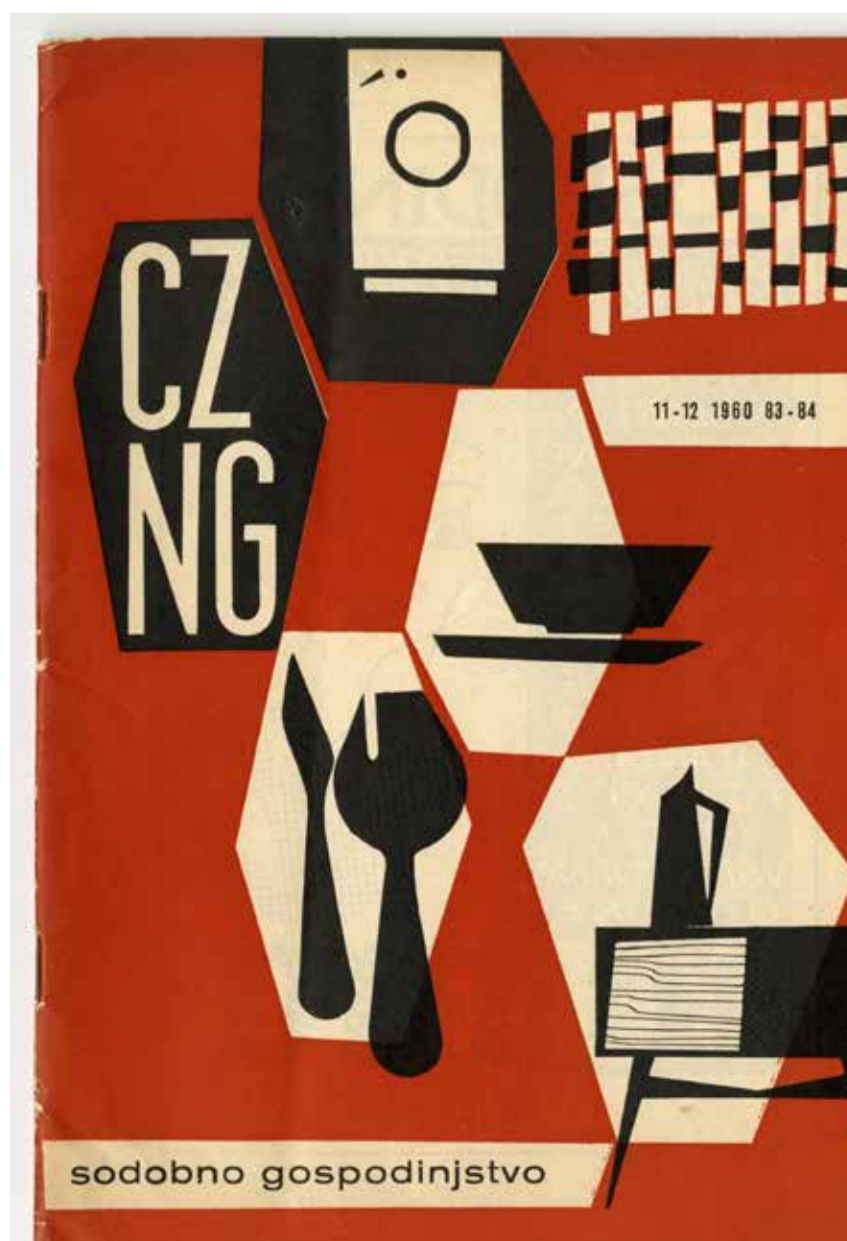
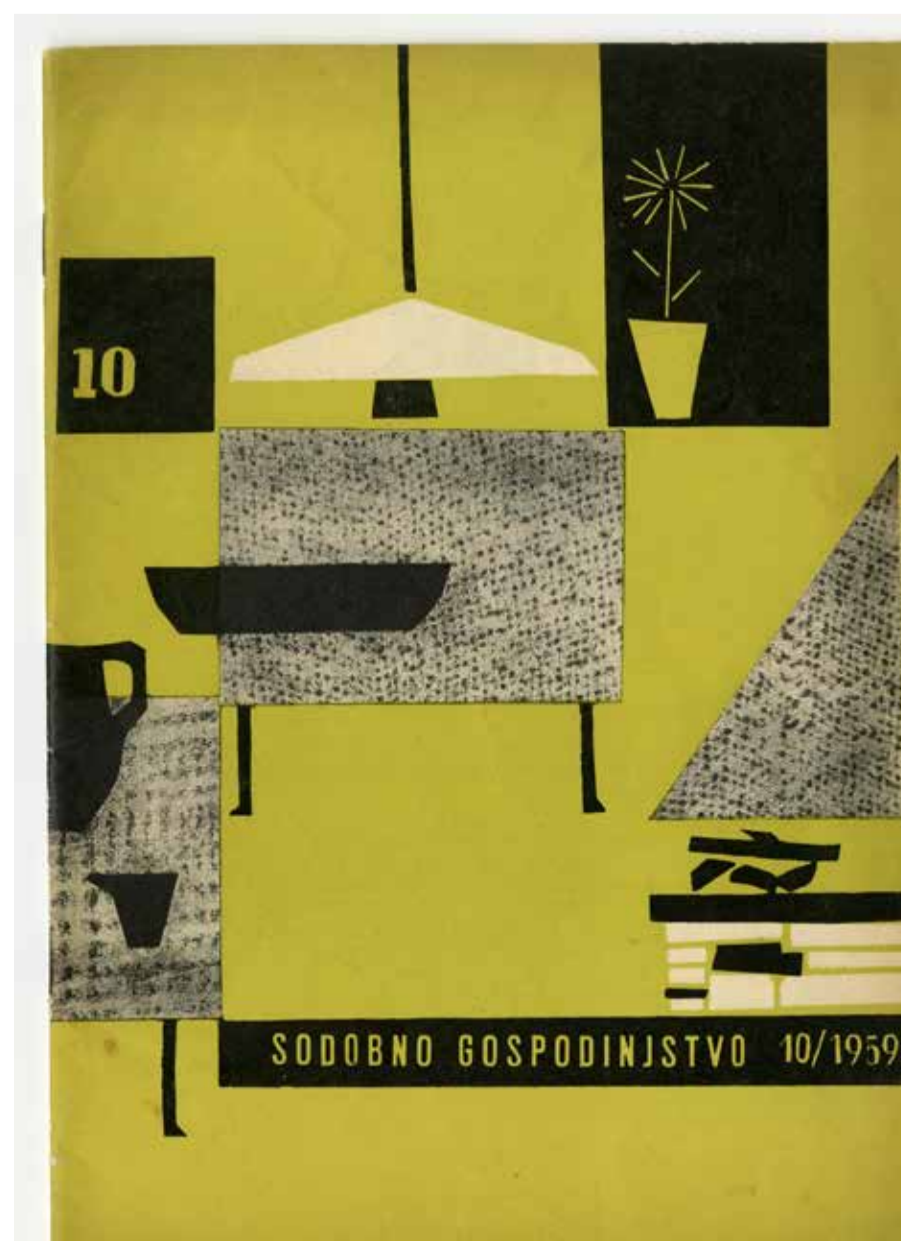
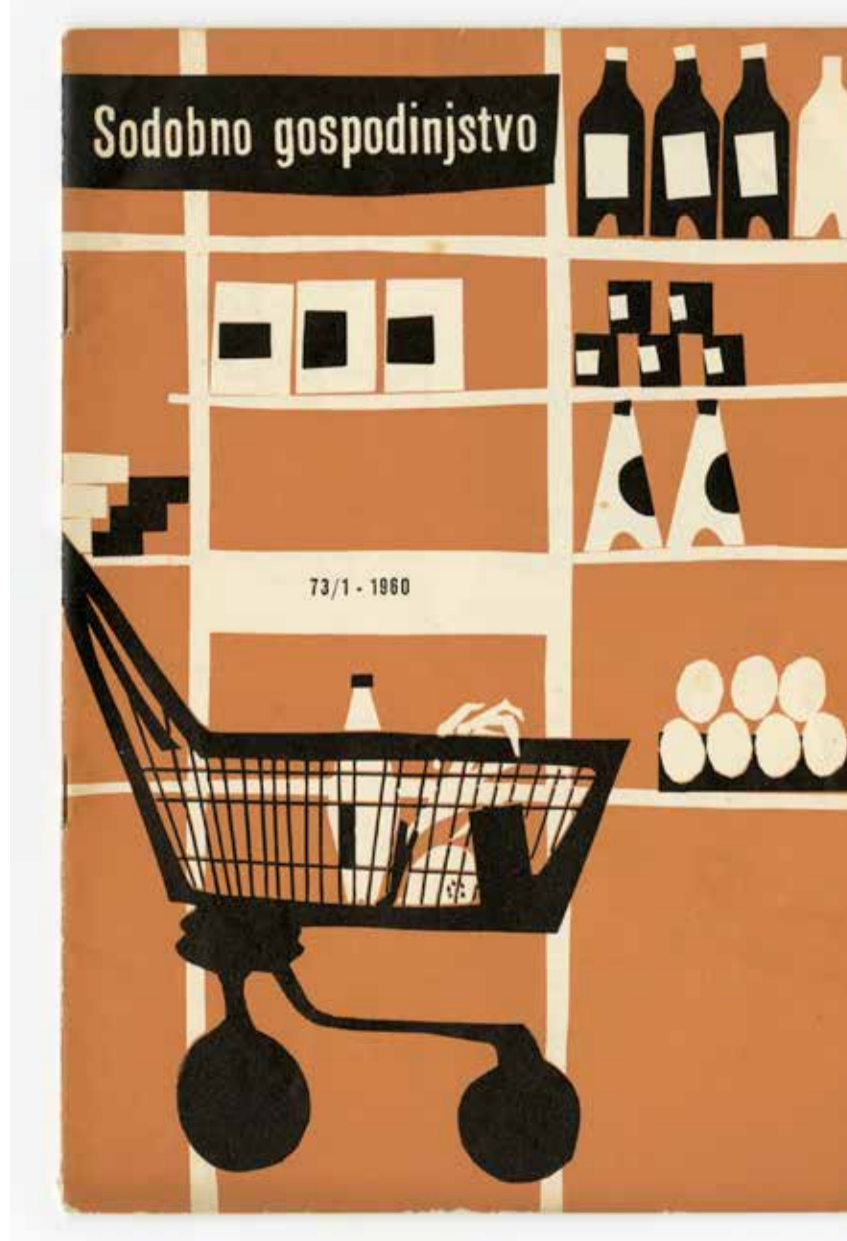

Foto: © MACJ, foto: Domen Pih

● Spomenik padlim borcem NOB Brunu Morettiju in Albinu Rejcu, Tolmin 1952

Spomenik odlikuje preprosta, a skladna krožna zasnova. Stožčast obelisk na krožnem kamnitem podstavku je obdan s štirimi manjšimi stebriči, obkroža ga kamniti tlak, na eni strani obdan s polkrožnim kamnitem zidom.

Foto: © ZRC SAZU, LRS, foto: Helena Štefelin

Besedilo / Text: Cvetka Požar

Viri / Sources: Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Zbornik oddelka za arhitekturo na Univerzi v Ljubljani 1946–1947 (ur. Marijan Mušič in France Ivanšek), Ljubljana 1948; 25 let Pedagoške akademije v Ljubljani 1947–1972, Ljubljana 1973; Bibliografija delavcev Pedagoške akademije v Ljubljani, Ljubljana 1975, tipkopis Pedagoške akademije; Bibliografija rednih učiteljev Pedagoške akademije v šolskem letu 1977/78, Ljubljana 1978, tipkopis Pedagoške akademije; Zbornik ob 50-letnici Višje pedagoške šole, Pedagoške akademije in Pedagoške fakultete v Ljubljani, Ljubljana 1997; Nika Grabar, Kaja Širok, Martina Vovk, Parlament – tri zgodbe. Arhitektura, umetnost, spomin, Ljubljana 2012.